

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Váár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereida, hogy a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószáma 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legelőbbben számítatnak
Kéziratok nem adatnak vissza.

A háboru.

A párisi közös konferencia a hadihelyzettel is behatóan foglalkozott. A Havas ügynökség híradása szerint ezuttal tényleg megállapították a közös akció egyöntetű tervét. Ezután már minden úgy fog menni, mint a karikacsapás. Egy fronttá fog átalakulni az entente hadak valamennyi harcvonala s az első közös támadásra megfutamodnak a közép-európai szövetségnek eddig még mindig csak győzni tudó hadai. Elválnak majd nemsokára, mit ér ez a sok előzetes dicsekvés. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a papirosforma sokszor a turfon is csődöt mond. Pedig milyen silány, kis dolog a harctérhez képest a gyepes versenyter.

A tavasszi offenzíva különben is még tavasz előtt megkezdődött. Február hó 20-ika után indult meg a nagy támadás, amikor a németek ostrom alá vették Verdun és nyugtalanítani kezdték a nyugati front többi részeit is.

Azóta nemesak Verdun körül, Elzászban és Arras táján folynak véres harcok, hanem Cadorna tábornok is megkezdte és hamarosan le is fujta az ötödik isonzói offenzívát; az oroszok pedig a kárpáti harcokra emlékeztető dühvel támadták keletgalíciai és bukovinai pozícióinkat s a rengeteg csapatok lelketlen feláldozásával iparkodtak részt útni a Hindenburg hadállásain. De a párisi kupaktanács állítólag mégis csak e hét folyamán határozta el, hogy támadni kell a központi hatalmakat minden ponton s minél nagyobb erővel.

A párisi tanácskozáson indokolt feltűnést keltett, hogy a Stürmer kormány egyetlen egy tagjával sem képviseltette magát a döntő jelentőségű határozatok hozatalára hivatott konferencián. — Izvolszky, a hirhedt orosz nagykövet részt vett ugyan ezen a tanácskozáson, de az orosz kormány mint ilyen, csak a távollétével tündökölt. Állítólag a duma iránt való tekintetből kellett Szentpétervárott maradnia a kormány tagjainak. Mindenesetre meglepő, hogy az orosz kormány éppen ebben az egy dologban volt tekintettel a máskülönbben semmibe sem vett dumára.

Az orosz hadvezetőségnek különben sem volt szüksége arra, hogy Páristól várjon ösztökélést és bátorítást a támadásra, mert Kuropatkin és vezértársai idegen biztatás nélkül is értenek nagy tömegek feláldozásához. Most pedig annál kevésbé kiméli az orosz hadvezetőség a katonáit, mivel Oroszország belügyi bonyadalmi a mielőbbi győzelmet és a béke gyorsítását multhatatlanul megkövetelik. Oroszország erőfeszítései és az entente tanácskozása között e szerint nagyon is laza összefüggés konstatacióvalható.

Az orosz offenzíva már nem az entente közös érdekeit szolgálja, sőt még Franciaország óhajtott tehermentesítésével sem indokolható, hanem kizárólagos oka és magyarázata abban keresendő, hogy Oroszország, melyre nézve rendkívül sürgőssé vált a béke mielőbb való helyreállítása, ebben az utolsó nagy mérkőzésben a legnagyobb áldozatoktól sem riad vissza, hogy legalább részben ellensúlyozhassa rengeteg területi veszteségeit. S ha koraiak is vagy éppen teljesen alaptalanok az orosz külön békéről szóló híresztelések, az az egy mégis bizonyos, hogy Oroszország most már az entente-től függetlenül vívja a maga külön harcat. Egyelőre nagyon is csekély eredménnyel.

Óriási veszteségek után velünk szemben napok óta ismét passive viselkednek az oroszok, akik a múlt napokban inkább Hindenburg ellen próbáltak eredményeket elérni. De Hindenburg és a német front is sziklaszilárdan állta az orosz tömegrohamokat, melyek előbb északon, majd a hét vége felé már a Narocától délre is ellanyhultak és végre meg is törtek.

Az orosz segélyben reménykedő franciák hiába várják, hogy az oroszok által szorongatott németek kénytelenek lesznek csapataikat elvonni a nyugati frontról. A németeknek van elég katonája nyugaton meg keleten is.

Közben az újból támadni óhajtó olaszok hadállásokat építenek, amely műveletet azonban a katonai szakértők nem annyira offenzív, mint inkább defenzív intézkedésnek minősítenek.

Angliával a németek egyelőre még csak a vizen és a levegőből éreztetik pusztító erejüket, de előbb-utóbb Anglia szárazföldi csapataira is rákerül a sor. A nyugati fronton lezajló harcoknak még csak a kezdetén vagyunk.

A székelyek veszedelme.

Benedek Sándor a székelység bajairól és jövőjéről.

Az erdélyi havasok hatalmas kristályos palákból álló hegyláncot képeznek, mely Magyarország és Románia határán roppant falként emelkedik. E havasokon innét laknak az ősi székelyek három vármegyében: Háromszék, Csik, és Udvarhelymegyében: a negyedik székely vármegye Maros-Torda, melyben a lakosságának nagyobb része szintén székely. Ez a nép dominál benne.

Ez a derék nép a nyolcvanas években bajba jutott, pusztulásnak indult. Katastrófális gazdasági bajok zúdultak rá s feltűnő mérvet öltött az ezzel kapcsolatos kivándorlás. A sajtó és a közvélemény azóta folytonosan foglalkozik e bajokkal s a székely kérdés a közéletnek állandó tárgyalási anyaga. Nem rég a főrendihásban is szóba került. Gróf Mikes János szombathelyi püspök, aki éveken át élt a székely nép között, rámutatott azokra a pusztításokra, amelyeket a székely földön az alkoholizmus okozott.

A székesfővárosban van egy székely egyesület, mely a székely érdekek képviselőjére

alakult. Tagjai között ott látjuk a székely társadalom szellemi vezetőit. Elnöke Benedek Sándor főrend, a közigazgatási bíróság másod elnöke, aki a székelység bajainak leghivatottabb ismerője. Őt kértük meg, hogy közölje megfigyeléseit a nyilvánossággal.

Az erdemes és kiváló jogtudós Uriutcai pompás dolgozószobájában fogadta munkatársunkat s kötelező szivességgel adta meg a kívánt felvilágosításokat. Hangjában a szív melege és a székelység rajongó szeretete rezdült meg.

— A székely nép számban nem pusztul — mondta Benedek Sándor, — sőt szaporodik. Hanem ez a szaporodás, fájdalom, nem felel meg az országos átlagnak. A székelyföld lakosságának száma 1869-ben kerek számban félmillió, az 1910. évben pedig szintén kerek számban 630.000 lelket tett, tehát a szaporodás 26 százalékos, míg az ország többi részében (Horvátországon kívül) ugyanez alatt az idő a szaporodás 34 százalékos volt, tehát a székely nép szaporodási százaléka az országos átlagnál 8 százalékkal kedvezőtlenebb.

A szaporodásnak ez a kedvezőtlen eredménye nem természetesen okokra (születés, elhalálozás) vezethető vissza, mert a székely nép szaporodása a születések arányszáma az országos átlagnál sokkal kedvezőbb. Így a magyar birodalomban az 1906—1910. években átlagban ezer lélekre 36.2 százalékos születés esett, magukban az erdélyi részekben 34.5 százalékos. Ugyanezen idő alatt az öt évi átlag Háromszékben 35.9, Udvarhelyben 36, Maros-Tordában 39 és Csikben 41.6 százalékos volt. Hogy e kedvező születési viszonyok dacára a székely nép szaporodása az országos átlaggal szemben 8 százalékos visszaesést mutat, ennek okát nem kereshessük másban, mint a székely kivándorlásban, mely viszont a gazdasági viszonyok rosszabbodására vezethető vissza.

Gazdasági válság.

— Milyenek ismeri Méltóságod a székelység gazdasági helyzetét?

— A székely kérdés tulajdonképpen tisztán gazdasági kérdés, melyet nem szabad összekeverni az erdélyi magyarság válságaival. S ennek a gazdasági krízisnek sok fele oka van. A földművelés a régi hagyományokhoz ragaszkodó kezdetleges állapotában nem fedezte a kor növekedő igényeit; a vasutak csak újabb keletűek, vasut nélkül pedig nem lendülhetett fel sem a földművelés, sem az ipar. Vasut nélkül a regényesen gyönyörű székely fűrődök nem fejtették ki vonzó erejüket s nem teremthettek idegen forgalmat. A székely bányászat a vasuti összeköttetés hiánya miatt megszűnt. A székelyföldnek még egy félszázad előtt jeles kézműipara volt, sűrű kereskedelmi forgalmat folytatott Romániával és Moldával s nem egy székely iparos ládafiában volt oláh arany. Ezt a jövedelmező kézműipart erősen megingatta a szabad ipar, majd a román vámháború. A belfogyasztásban a székely műipar nem versenyezhetett az olcsó gyári iparral, kivitel piaca pedig megszűnt. A legelő-alkülönítés az állattenyésztést támadta meg. A nagymérvű erdőkitermelés pedig gazdasági és morális bajokat előidéző spekulációval volt kapcsolatos. Ezeket a gazdasági bajokat csak növelték a gombamódra szaporodó pénzügyi tevékenységeik. Ilyen körülmények között az elaprózott kis földbirtok nem tarthatta el a szaporodó népet, mely részben az ország nyugati része felé, részben Romániába, újabb pedig Amerikába vette vándorutját. Innét van az, hogy a székelyföldön a keresők száma is fogyott, még pedig Csikban 0.7, Maros-Tordában 2.0, Háromszékben 5.1 s Udvarhelymegyében 10 százalékkal.

Dinom-dánom.

Arra a kérdésre, hogy mennyiben volt e bajoknak maga a székely nép az okozója, ezt a választ kaptuk:

— Bizonys, hogy a mostoha közgazdasági viszonyokon kívül magában a székely népben is volt és van hiba. Egy német költő, Chamisso, már száz év előtt írt egy tréfás kötetményt Der Szekler Landtag cím alatt, melyben találon homorizálta a székely fatalizmust és a sok dinom-dánomot. Ezen a bajon nem segített, sőt rontott, hogy az erdőeladások folytán sok pénz jutott az erdőbirtokosok kezébe. Így lett ismerté a székelyföldön, aminek régen híre sem volt, a cognac meg a pukkanó bor. Ez azonban nem speciális székely baj, nem is csupán magyar betegség, hanem nemzetközi nyavalya. Kéltani teljesen nem lehet de járványos jellegét letörthetik a megfelelő óvászerek: a jó közgazdasági és a jó kulturális viszonyok. Ezért bármennyire honorálok a szombatnelyi püspök ur igaz székely szívének jogosult aggodalmát, meg vagyok győződve, hogy az alkoholizmus egymagában nem okozott volna akkora rombolást. Bajnak mindenesetre nagy baj, s egyik oka annak, hogy a székely nép fizikai ereje, testi fejlettsége, kitartó munkabírásra fogyatékos, aminek megdöbentő jele az, hogy a székely vasutak építésénél idegenek szereztek meg a kifízett milliós munkabérek. Annyi kétségtelen, hogy a székely bajok között ez is egy probléma, melynek helyes megfajtésához melyreható értekek fűződnek.

Székely egyesületek, székely kirendeltség.

— Kárán tanul a magyar, a székely nép is tanult a maga kárán. Ma már nem biz annyit a gondviselőre, mint eddig és maga is törekszik a során segíteni. A múlt század utolsó évtizedében egymásután alakultak a székely egyesületek. Létesült egy központi szervezet is, a székely társaságok szövetsége, melybe 1910-ig hatvanöc egyesület lépett be s tagjai az összes székely képviselők, főispánok, alispánok és polgármesterek. De nem maradt a székely kérdés iránt közönyös a magyar törvénysem. Ennek köszönhető, hogy tizennégy év óta működik a székely földön a székely kirendeltség, melynek hatásköre újabb a többi magyar megyékre is kiterjesztett. Ez a kirendeltség, szervezte a falusi gazdatársadalmat s látható sikereket ért el a mezőgazdaság és az állattenyésztés terén. Ez birta rá a kormányt, hogy hasonló akciót az ipar terén is valósítson. Beöthy László kereskedelemügyi miniszter már az 1916. évben felhívta a székely megyék iparfejlesztő bizottságait, hogy készítsék el a székely ipar fejlesztésének programját. Az 1913. évben pedig dr. Bernády György marostordai főispán már ki nevezetett iparfejlesztési miniszteri biztossá.

A székelység jövője.

— Mi a véleménye Méltóságodnak a székelység főmaradásáról és jövődjéről?

— Már említettem, hogy a székely kérdést nem szabad összetéveszteni az erdélyi magyar-ság válságával. E tekintetben az én bérces hazámban nincs semmi baj. Ez a ragaszkodó, a magyar hazához hű nép századok viszontagságnál keresztül megőrizte hegyeit és völgyeit s megmaradt fajtisztaságában. Pedig a székelyföld kapuin próbált behatolni a román, aminek nyomai meglátszanak a küszöbön. A csiki havasok között megszállották a Békást, a Gyimest, a Bólbort, de beljebb nem tudtak jutni, mert nem eresztette sem a felcsiki, sem a gyergyói székely. Ezeknek a száma pedig nem fogyott. A székelyföld magyarságának aránya még javult is valamit, Marosvásárhelyen 4 százalékot. Az utolsó népszámlálás adatai szerint Háromszékben 83,4, Csikmegyében 86,4, s Udvarhelymegyében 95,4, százalék a székelymagyar.

— A fajtisztaság magyar érzés vezeti most a mi nagy háborunkban a székely fegyvereket. Ennek az apoteozisát mondta el gróf Tisza István miniszterelnök ur a főrendiháznak február hó 25-én tartott ülésében, midőn a szombatnelyi püspök ur beszédére válaszolt. „Az a székely népet, amely oly mesébe valóan viselte magát ebben a háboruban is, mely az erkölcsi erőnek, a testi és lelki egészségnek, a szívósságnak, az acélnak, mely benne van, olyan asavakban ki nem fejezhető fokát juttatta kifejezésre, azt a székely népet még nem ölte meg a pálinka — mondotta a miniszterelnök. A székely nép mély hálával fogadta ezeket az elismerő szavakat, de egyszersmind úgy tekint a háborúra, mint a jövődjének adott felpénzt.

Bizik abban, hogy a kormány és a törvényhozás fokozottabb tevékenységet fog kifejteni arra a székely népra, hogy a székelyföld teljesíthesse nagy történelmi hivatását s megdöntethetetlenül tarthassa vállain a magyar nemzeti állam keleti pilléreit.

Titkári jelentés

a Vörös-Kereszt-Egylet Csikszereoda városi választmányának 1915. évi működéséről.

Tudakozódások közvetítése.

A Vörös Kereszt egyik legszebb intézménye a „Hadifoglyokat gyámoltó — és tudósító hivatal”. Ez az intézmény a háború alatt ropant munkát végez. Nemcsak küzködni kell a harcban álló nemzetek közötti közvetítés nehézségeivel, de emellett szereznie kellett a tudakozódások intézményének célszerű kialakulását. Átlag naponta 2000 levél érkezett be a tudósító irodába s rendszerint az első 24 órában annyira ment válassz. El lehet képzelni, hogy micsonda lázas munkát kellett itt végezni, hisz 10 ezrek nyugalmát kellett visszaadni, 10 ezrek lelki depressióját kellett eloszlatni...

„Nincs aggasztóbb lelki érzés mint a kétség”. „Nincs gyötrelmesebb lelki állapot, mint a bizonytalanság”. Ha tisztán látjuk a csapás nagyságát, ha tudjuk annak okait, bele tudunk nyugodni a legnagyobb szerencsétlenségbe vagy legalább meg tudunk avaral barátkozni, de lelket sorvasztó s testet ölé, ha gyötör a kétség s az emberi szív megnyugodni sohasem tud.

Az emberi természet illetően ismerete hatott át akkor, mikor a Vörös-Kereszt központ felhívására a tudakozódások rendszerét mi is az összes csiki községekben szerveztük. Megkerestük a plebánia hivatalokat, ahol ilyen nincs, ott az előjáróságot és felkértük, hogy a tudakozódások lehetőségét és formáját illetően a népet tanítsák ki s az egyidejűleg rendelkezésükre bocsátott lapokkal azt közvetítsék.

Itt a városban ezeket a teendőket is ügybuzgó és tevékeny alelnökünk: Szilávik Ferenc látta el, aki a vidékieknek is készséggel állott rendelkezésükre. Hogy mennyien vették igénybe a tudakozódások ebheli formáját, azt nehéz, sőt talán lehetetlen volna megállapítani, de tény az, hogy több plebánia hivatal ismételt is kért tudakozódó lapokat, ami az érdeklődés kétségtelen bizonyítéka... Köszönet és hála illeti mindazokat, akik evel a munkával igen sok könnyet töröttek le, sok kétséget oszlattak el és sokak szívébe visszahozták a viszontlátás boldogító reménységét.

Rokkantságok.

Ugyancsak a Vörös Kereszt központ felkérésére, a múlt évben szerveztük a vármegyei, — járási és városi rokkantbizottságokat is. Ennek az intézménynek a rokkantak gyámoltásában, eegélyezésében és elhelyezésében igen nagy és szép feladatokat kínáltak, de úgy látszik: felsőbb szempontok szükségessé tették, hogy a rokkant ügyeket az állam vegye a kezébe.

Vármegyénk összes járásaiban és mindkét városában e bizottságok szervezve vannak, de eddig munkájuk vajmi kevés akadt. Minden esetre a háború jelen előre haladt stádiumában állami érdeknek látszik, hogy a rokkantak még a háború folyamata alatt ne szakadjanak a kimerült társadalom nyakába, mert az ezzel járó jelenségek igen sok ideált elhomályosítanak és igen sok téren kiábrándítólag hathatnának... Elvégre a társadalom egymagában nem elég teherbíró ahhoz, hogy e nagy háború összes rokkantjait gyámoltani és elhelyezni tudná. Ezen a téren némely közvetítő és kiegészítő intézkedés lehet feladatunk, de a nagy munka elvégzése az államra vár.

Jótekonyság.

A kórházi közegészségügyi fellügyelet, tudakozódások közvetítése is a rokkantbizottságok megalakítása körül kifejtett munkásságukat állandóan kísérelte a jótekonyság.

A Vörös Kereszt központnak tagdíjreszesedés és adomány címen a múlt év folyamán 2281 koronát küldtünk be. A kórházunkban ápoló harcosok oszonáztatására 1448 kor. 76 fillért, katonai téli felszerelésekre 1191 K. 81 fillért költöttünk. 651 koronát adtunk a vak katonák javára, — 250 koronát a Török Földholdnak, 200 koronát a katonák karácsonyi szeretetajándékára, 177 kor. 68 fillért a Csikszereoda városi rokkant bizottságnak, 100 ko-

ronát a Bulgár Vörös Keresztnek és 50 koronát Antal István csikszereodai lakos gyámsol nélkül maradt családjának. Adományaink végösszege 6.350 K 20 fillér.

Nem tartozik szorosan a választmány közjótekonysági tevékenységéhez, de mint azzal szorosan összefüggő agitációról meg kell emlékezni, hogy az Augustus Gyorssegélyalap javára, a Nemzeti Áldozatkészség Szobrára és a Kárpáti Falvak Újra Építésére tagjaink részéről jelentékeny gyűjtések történtek. Különösen ki kell emelnem Szilávik Ferenc alelnököt, mint aki a kraszniki ágyuból öntött érmékből több száz koronára adott el s annak helyi jótekonysági célokra átengedett 25%-át választmányunknak adományozta. A Nemzeti Áldozatkészség Szobrát illetően a gyűjtés terén a legszebb eredményt Wéger Jánosné érte el.

Vagyoni viszonyok.

Ezt az összeget, valamint egyéb kiadásainkat a tagsági díjakból, adományokból, előadások jövedelméből és a tőkek kamataiból hordoztuk. A tagsági díjak 395 koronát, az adományoké 4966 kor. 58 fillért, az előadások jövedelme 2958 kor. 29 fillért és a kamatok 925 kor. 25 fillért tettek ki. Összes készpénz bevételünk tehát 9245 kor. 12 f. volt.

A választmány jelenlegi vagyonát 4740 kor. 73 f. pénz, értékpapír és takarékpénztári betét s a leltár 6736 kor. 40 filléryi értéke képezi.

A leltár vagyon gyarapodása körül kiváló érdemeik vannak Fejér Sándor vármegyei alispán és Dr. Veress Sándor tiszti főorvos uraknak, mint akik hivatalos támogatásukkal a gyűjtést vármegyeszerte elősegítették.

Választmányunk s ebben a Vörös Kereszt céljait nagyobb adományokkal elősegítették: az 1915. évi február havi működvelők 120. Hofmeister Norbert 100, Benkő Zsigmond 106 koronával: osznamegváltások címén több részletben Mikó Balint 120, Gyalóky Sándor 60 koronával és számosan 50 koronán aluli összegekkel. Fogadják a nemesszivi adakozók ezzel az ünnepélyes alkalommal is a választmány leghálásabb köszönetét és őszinte elismerését

Általános adminisztráció.

Választmányunknak az elmúlt esztendőben 11 alapító, 255 rendes és 10 rendkívüli tagja volt. Az 1914. évi 241 ösztáglétszámmal szemben a szaporulat tehát 85, melyből 34 esik a rendes tagokra, 1 pedig a rendkívüliekre.

Ethalalozás folytán a tagok sorából törlendő: Dr. Demény József.

Az alapszabályok értelmében az egyesület ügyeit a közgyűlés, 40 tagból álló ügyvezető bizottság és a titkár intézte.

Közgyűlés az elmúlt esztendőben egy volt. Ennek összes határozatait a központi igazgatóság elfogadta s számadásait rendben találta.

Az ügyvezető bizottságnak összesen 8 gyűlése volt. Minden gyűlés anyagát rendszerint egy tisztviselői értekezlet készítette elő.

Az ügyvezető bizottság határozatait a titkár hajtotta végre. E munka megosztása és rendszerezése érdekében egy új ügyrend kidolgozása vált szükségessé, amelyet még a múlt év közepén elkészítettünk, bizottságilag letárgyaltunk és elfogadtunk. A T. Közgyűlés feladata lessz azzal végeredményben foglalkozni és rendeltetésének végérvényesen is átadni. Ez az Ügyrend az alapszabályok korlátai között készülvén, természetesen azt már a múlt évben alkalmaztuk s most módunkban áll fölötte gyakorlati szempontból is bírálatot mondani s mint bevált szabályzatot ajánlani elfogadásra.

Az ügyvezető bizottság összeállításában az elmúlt év folyamán semmi lényeges változás nem történt. A titkár illetőleg szükségesnek mutatkozott 1 titkári, 1 ellenőri és 1 jegyzői állás szervezése. Titkárrá az ügyvezető bizottság igénytelenséget választotta meg, míg jegyzővé Páll Ignác m. kir. adóhivatali tisztet. A felmerült szükséghez képest később Albert Sándor ny. ügyészségi irodatisztet jegyzővé, Pált pedig ellenőré választottuk. Szatankó Zoltán jegyzői tisztségéről lemondott.

Az ügyvezetőbizottság legtöbb tagja sajnos nem érezte át hivatását s a gyűléseken rendszerint kevesen jelentek meg. Óhajtanó volna, hogy ez jövőben ne így legyen.

A titkár ellenben kötelességét lelkiismeretesen igyekezett teljesíteni. A választmány fejlődése és szép sikereiben öröslárársze van Szilávik Ferenc alelnöknek, aki minden mozgalom szervezésében, irányításában és vezetésében fáradhatatlan volt. A munkában neki

méltó társai Bodor Gyuláné elnökné és Dr. Filep Sándorné alelnökné, kik közül az előbbi a körhízi felügyelet, a táli felszerelések munkájának vezetése és irányítása, utóbbi az ünnepek, matiné rendezése körül fejtett ki rendkívüli tevékenységet. Fontos és felelősségteljes munkát végeztek Császár Jolán és Szlávik Ferencné az új leltár elkészítésével és Gözsy Árpádné, Králh János és Páll Ignác a választmány vagyonának kezelése körül. Szándékosan hagytam utóljára a választmány érdemében gazdag elnökét, Dr. Ujfalusi Jenőt, aki sok oldalú hivatali elfoglaltsága dacára mindig érdeklődött a választmány ügyei iránt s a mikor csak alkalmat nyílt, a munkából is kivette részét. Főleg az ő érdemeit külön méltatnom, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy a közügyek terén ki Dr. Ujfalusi Jenő. Meg vagyok győződve, erős a hitem, hogy az egyesület munkájának eredményében a mélyen tisztelt közvélemény elismerése és hálája is meg fogja hálálni a közért munkálkodni szerető eme önzelen honleányokat és honfiakat.

(Folyt. köv.)

A negyedik hadikölcsön.

Diadalmasan álljuk a világháború viharát. A példátlanul nagyarányú küzdelem azonban nemcsak Magyarország hadierőjét, katonai elsőségét ismertette meg, hanem közgazdasági erejét is, a mint az eddig kibocsátott hadikölcsönök várakozáson felül elért sikerei nagyon meggyőzően bizonyítják ezt.

Nemsokára ismét itt lesz az ideje, hogy közgazdasági erőnk újabb tűzpróbát álljon ki: édes hazánk közelebről kibocsátja a negyedik hadikölcsön aláírási felhívását.

Hogy a hadikölcsön úgy pénzügyi, mint erkölcsi szempontokból milyen fontossággal bír, azt a negyedik kibocsátásról szólva, már felesleges bőven indokolni annál is inkább, mert az eddigi sikerek bizonyítják, mennyire megértette az ország a hadikölcsön jelentőségét.

Az új hadikölcsön újabb alkalom arra, hogy akik eddig otthon tartogattak felesleges pénzeiket a bőséges kamatozás dacára sem adták a haza oltárára, most mulasztásaikat pótolják és hazafini köteleességüknek eleget tegyenek.

De újabb alkalom abból a szempontból is, hogy a községi közigazgatás, a népvelési és a lelkesi kar együttes erővel és a legnagyobb buzgósággal mozdítsa elő hazánk anyagi érdekét. Ugy képzeljük a dolgot, hogy nemcsak a község háza, hanem az iskolában és a templomban is ki kell hirdetni a negyedik hadikölcsön felhívását s ezenkívül ha lehet, házról-házra kell buzdítani az embereket, hogy bármily kis készletpénzük befektetésével is jegyezzenek hadikölcsönre. Az állam most éppen arra helyezi a fősúlyt, hogy a kisemberek kis pénzét is mozgósítsa és valóságos közgazdasági népfelkeléssel teremtsen elő a háborúra szükséges pénzt.

Eddig már meggyőződött róla a nagy közönség, hogy a korábbi hadikölcsönök kamatszelvevényei posta- és adóhivatalnál, pénzügyintézeteknél pontosan és könnyen beválthatók s úgy egyéni érdek szempontjából is nagyon jövedelmezőnek és biztonságosnak tűnt ki az állampapír. Remélhető tehát, hogy az a kevés idegenkedés, ami a szokatlanúság miatt az állampapírokkal szemben még itt-ott tapasztalható, most már elenyészik s a haza nagy érdekén, a háború diadalmas kilátásain felbuzdulva mindenki erejéhez képest meghozza újabb adozatát a hadikölcsönre.

Vegye hát számba mindenki a pénzt és készüljön hazafias lelkesedéssel, nemes elhatározással a negyedik hadikölcsön jegyzésére!

KÜLÖNFÉLÉK.

— Személyi hír. Fejér Sándor alispán a vármegye közéletmezési ügyében Budapestre utazott.

— Csikszerebia és az általános házbéradó. Ismeretes, hogy a múlt évben Csikszerebia város általános házbéradó alá vétett, ami rendkívül sújtja a háztulajdonosokat és közvetve a közönséget. A határozat ellen a képviselőtestület és ezenkívül többen a pénzügyminiszterhez előterjesztést tettek a sérelmes határozat feloldása és az összeirási lajstromokba tévesen felvett házak hovátartozandóságának végleges megállapítása iránt. A pénzügyminiszter most kiküldötte Hell István osztálytanácsost a helyszínére a vitás lakóházak hovátartozásának megállapítása végett. Kiküldött közelebről megérkeznek és a felülvizsgálatot megejtik. Ez annyival is inkább fontos és sürgős szükség, mert értesülésünk szerint a folyó évre már összeállított összeirási lajstromok szerint Csikszerebia 1916. évre ismét általános házbéradó alá vétetik, mert állítólag az összes lakrészek felénél tizenhét lakrészrel több van bérbeadva és így ha gyökeres orvoslás nem történik, el lehetünk készülve, hogy az általános házbéradó állandóul fog, ami Csikszerebia fejlődésére bénítólag hatna, sőt azt egészen megakasztaná. A város ezuttal sem volt szerencsés, mert az ideai összeirási lajstromok is akkor készültek, mikor a rendkívüli körülmények folytán nagyobbszámú katonaság nyert a városban átmeneti jellegű elhelyezést, ami ma már lényegesen csökkent. Lapzártakor értesülünk, hogy Hell István miniszteri osztálytanácsos megérkezett és a felülvizsgálatot megkezdette.

— Közigazgatási bizottsági ülés. Csikvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 10-én, hétfőn délelőtt 10 órakor tartja meg rendes havi ülését.

— Új törvényszéki elnök. A király csikmindszent-i Cziko János karánsebesi törvényszéki tanácselnököt a karánsebesi törvényszék elnökévé kinevezte.

— Kinevezések. Az igazságügyminiszter Sebő Gusztáv győri törvényszéki írnokot a csikszerebiai törvényszékhez telekkönyvvezetővé és dr. Szánthó Vitus sepsiszentgyörgyi járásbírói joggyakornokot a gyergyószentmiklósi járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

— Hősi halál. Ifj. Keresztes István, a 82-ik gyalogezred szakaszvezetője, az I. oszt. vitézségi érem és a porosz kir. hadiérem tulajdonosa 23 éves korában, az orosz harctéren szerzett betegség folytán, hosszas szenvedés után hősi halált halt. Brassóban katonai pompával a katoná temetőbe temették el. Fia volt néhai id. Keresztes István volt csikszerebiai kir. fogházfelügyelőnek.

— Színeszek Gyergyószentmiklóson. Mezei Kálmán színtársulata Gyergyószentmiklóson a közönség kedvező fogadtatása mellett megkezdte előadásainak sorozatát. A társulat jó erővel rendelkezik és sok újdonságot hoz színre.

— Alhír a felmentettek egyenruhájáról. Lapunk legutóbbi számában egyik tekinthető nagyváradi napilap nyomán, melynek adatait szabadságolt katonáink is megerősítették, mi is hírt adtunk arról, hogy a felmentettek egyenruhát kapnak. Ezt a hírt a mindig autentikus „Külügy-Hadügy” legutóbbi számában a leghatározottabban megcáfolja a következő közleményében: Az utóbbi napokban a legtöbb vidéki lapban öles betűkkel egy-egy közlemény jelent meg arról, hogy a felmentettek egyenruhát kapnak. A közlemények, illetékes helyről nyert értesülés alapján, azt állítják, hogy esentul mindazok, akiket a honvédelmi kormány közérdekből bizonytalan időre felmentett a katonai szolgálat alól, a napokban megjelenő rendelet értelmében katonai rangjuknak megfelelő egyenruhában tartoznak járn. Azt mondja továbbá a közlemény, hogy az összes felmentettek katonai ruhát, a tisztik rangban levők pedig felszerelési általánynak kapnak és az egyenruha viselésének kötelezett ségével jelenlegi alkalmazási helyükön maradnak beosztva. A cikkeik megjelenése után százával érdeklődtek lapunknál a hír valódisága iránt. Illetékes helyen érdeklődtünk és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a hírből egy szó sem igaz. A miniszternek egyáltalán nincs számdéka a felmentetteket beöltöztetni.

— A vitézségi érmek megváltása. Budapestről jelentik: A kitüntetést nyert hősök körében bizonyára helyesléssel fog találni az a reform, amit az illetékes katonai ténnyasók most terveznek. A vitézségi érmek

után az eddigi havi járulékként kiutalt összegeket megváltanak. még pedig a nagy arany vitézségi érem után az eddigi 30 korona havi járulék helyett egy összegben egyszersmindenkorra 4000 koronát, a nagy ezüst vitézségi érem után az eddigi havi 15 korona helyett 2000 koronát, a kis ezüst vitézségi érem után az eddigi havi 7.50 korona helyett 1000 koronát fizetnének.

— Mindenki igazolni tartozik az alkalmatlanságot. A honvédelmi miniszter igen érdekes intézkedést léptetett életbe arra nézve, hogy minden polgári személy köteles igazolni, vajjon megjelent-e valamely népfelkelési szemlén. A miniszteri rendelet kapcsolatos a galíciai és bukovinai illetőségű hadkötelesek népfelkelői szemléjének elrendelésével és többek között ezeket mondja: A galíciaiak nyilvános helyen (piacon, vasuti állomáson stb.) felszólítandók, hogy azt, vajjon a szemle és különösen a pótszemle-kötelezettségüknek eleget tettek-e, igazolják. Ezen ellenőrzés gyakorlása a szemieköteles korban levő valamennyi magyar honos egyénre is kiterjesztendő és az ellenőrzés szigorú foganatosításával az összes csendőrküldeti parancsnokságok is megbizáltak. A rendelet kibocsátása folytán mindenki helyesen teszi tehát, ha népfelkelői igazolványi lapját állandóan magánál hordja, hogy szükség esetén magát igazolhassa.

— A tengerivásárlás és a törvényhatóságok. A kormány rendeletet bocsátott ki, amellyel a törvényhatóságok részére való tengerivásárlás megengedéséről intézkedik. A rendelet szerint takarmányozási és hízalási szükségletre kizárólag és közvetlenül a termelőtől és ennek szabad rendelkezés alatt álló készletéből törvényhatóságok is vásárolhatnak tengerit. A földművelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg egyes törvényhatóságoknak kérelmükre, indokolt esetben, ha a hízalás nem nyereszkesedés, de a közönség ételmezésének biztosítása céljából szükséges, engedélyt adhat arra, hogy a tengerit a sertések, vagy az egyébként rendelkezésük alatt álló sertések hízalásának céljára olyan törvényhatóság területén is vásárolhassanak, ahol a földművelésügyi miniszter rendelete alapján a rekvirált tengerikészletek átvétele még nem történt meg. A vásárló törvényhatóság köteles a megvásárolt tengeri mennyiség felet a vételtől számított nyolc napon belül a Haditermék Részvénytársaságnak közcélokra megvetelre felajánlani. A megvásárolt tengeri elszállításához szükséges szállítási igazolvány kiadása iránt a földművelésügyi miniszter intézkedik.

— Kitüntetett zászlósok. Döntő helyzetekben s a szószerint vett valóságos pillanatokban a tiszték s tisztjelöltek, tehát a legelső arcvonalon barcolók személyes vezetői jutnak elsőrangú szerephez. A tiszték s tisztjelöltek példaadása dönti el az egyes terepszakaszok védelmének vagy támadásának sorsát, mert a legénység őket lesi és rájuk hallgat s az ő példaadásuktól és kezdeményezéseiktől függ nagyon gyakran az eredmények egész sorozata, mivel a legnagyobb csaták sikerei is számtalan ilyen részletsiker összefüggéséből allanak. Gaál József, a m. kir. 24. honvédgyalozezred zászlósa július 1-én mikor Ruda mellett előnyomulást rendeltek el, veszedelmes helyzetét gyorsan áttekintve s nem törődve a rázúduló golyózáporral, kockára vetette az életét is és úgy vezette rohamra a szakaszát. Az ellenállhatatlan lendülettel véghezvitt támadásnak az lett az eredménye, hogy betört a rendkívül megerősített ellenséges állásba, két gépfegyvert nyomban elfoglalt, ugyanakkor hatba tamadta meg az ellenséget. Egyedül az ő érdeme, hogy a század két géppuskán kívül még 216 embert is foglyul ejtett. A vakmerő és bator zászlóst az arany vitézségi érmmel tüntették ki.

György Árpád 24-ik honvédgyalozezredbeli tart. zászlós többszörös rohamban példás bátorságával tünt ki. Az ellenség már éppen rovább akarta hurcolni a tőlünk szakmányolt gépfegyvert, amelyet a zászlós az utolsó percben szerzett tőle vissza. (Arany vitézségi érem).

— Kik szolgálnak 3 évig. A honvédelmi miniszter közli a várossal, hogy 3 évi tényleges szolgálatot csak azok az utóállítottak kötelesek teljesíteni, akik azon csapatokhoz illetőleg fegyvernemhez osztattak be, melyeknél a három évi tényleges szolgálati kötelezettség még kifejezetten fenntartott.

— Gyergyószentmiklóskölsőne. Gyergyószentmiklós város 300000 K. függő kölcsön felvételét határozta el, mely összeget a marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár folyósít.

— **Kitüntetés.** Dr. Élthes Béla m. kir. 24. honvédsalógezdrebbeli népfelkelő segédorvost a német lovagrend lovagkeresztjével tüntették ki. Dr. Élthes Bélának ez a második jól megérdemelt kitüntetése. Ezt a kitüntetést azok nyerhetik el, kik nemcsak és a jó-tékony és betegápolás terén a háboruban különös érdemeket szereztek.

— **Az országgyűlés megnyitása.** Értesülésünk szerint az országgyűlés új ülés-zakát csak május hó végén, vagy június első felében fogják megnyitni. Most már elhatározott dolog, hogy a kormány az országgyűlés elé nem rendes költségvetéssel lép, hanem indem-nitást nyújt be és annak keretei között kér fölhatalmazást az ország pénzügyeinek vitelére. Az új ülészsak erre való tekintettel nem lesz hosszú.

— **A Közgazdasági bank rt. Gyergyótölgyes** alaptőkefelemeléséről már adtuk hírt. Mint az igazgatóság velünk közli, az intézet alaptőkéjét 60.000 koronáról 150.000 koronára fogja felemelni, olyképpen, hogy a 90.000 korona tartalékállapot a részvénytőkéhez csatolják. Az ilyenképpen felemelt alaptőke 300 drb 500 korona n. é. teljesen befizetett részvényből fog állani.

— **A csendőrség új egyenruhája.** A magyar csendőrök új egyenruhát kapnak. A forma marad a régi, de a szín csuka szürke lesz úgy a tisztéknél, mint a legénységénél. Az új egyenruha neve táborigényruha, jelölés annak, hogy a csendőr éppen olyan harcász katonája az országnak, mint a többi. A tiszték, tisztviselők és a lovas csendőrök domboru dolmánygombokkal ellátott rövid, szőrmés kabátot is kapnak. A csendőrség buzérvörös hajtókait, az azonos hajtókát viselő csapattestektől való megkülönböztetésül, elől és felül ötmilliméteres acélzöld posztoszegély veszi körül a hajtókán tul, hátul pedig egy és fél milliméteres acélzöld nyulvannal toldják meg. A köppeny és vállgallér vörös hajtókát öt milliméteres acélzöld szegély fogja körül. Ugyaníly egyenruhát kap a horvát szlavon csendőrség is.

— **Hősök halála.** A marosvásárhelyi ügyvédi kamara évi jelentése szerint a következő tagok haltak hősi halált: Albert Gábor (Csikszentmárton), Dahinten Ernő (Beszterce), Wiegner Sámuel (Szászrégen), Szathmáry Jenő (Ditró) és Márton Vencei (Gyergyószentmiklós). A kamara területén tehát eddig öt ügyvéd halt hősi halált és ebből három csikmegyei.

— **Románia újabb terményeladási szerződése a központi hatalmakkal.** Predeálról táviratozzák: A bukaresti lapok jelentik: Azon megegyezés folytán, amely az osztrák-magyar és német konzorcium és Constantinescu Sándor miniszter, mint a kiviteli bizottság elnöke között létrejött, a második szerződésben vásárolt termények elszállítására az első németországi vagonok április hó 18-án (az ónaptár szerint) érkeznek meg az országba.

— **Halálozások.** Gál György csikbánkfalvi földbirtokos, volt törvényhatósági tag folyó évi március 30-án 72 éves korában Csikbánkfalván meghalt. Halálát felesége, tíz gyermek és egy nevelt fia gyászolja.

— **Földvári Imre ny. püöri szemész,** folyó hó 4-én, 46 éves korában meghalt Csikszentimrén.

— **Polgári hadiérdemkereszt.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy öfelsége a mostani háboru alatt polgári tén ünfeldádozó odaadással teljesített sok kitünő szolgálat hálás méltánylásául polgári hadiérdemkeresztet alapított. A polgári hadiérdemkeresztet a király a felmerülő egyes esetben a polgári érdemek méltatására hivatott hatóság előterjesztése folytán azoknak adományozza, akik a mostani háboruval kapcsolatban kiváló buzgalommal és áldozatkészséggel teljesítettek polgári tén különösen hasznos szolgálatokat s ezzel kitüntetésre méltóknak bizonyultak. A polgári hadiérdemkereszt, amelyet halmellen kell viselni, tűzdítt keresztből áll, éremfelületén „Merito civili tempore belli MCMXV” fölirattal és a közepén Ó császári és apostoli királyi Felsége névjelvényével. A polgári hadiérdemkeresztnek négyféle osztálya kerül adományozásra. Az I. osztály keskeny aranyszélű, fehér zománcos kereszt, átmérője 64 mm.; a II. osztály keskeny aranyszélű, fehér zománcos kereszt, átmérője 44 mm.; a III. osztály keskeny ezüstszélű, fehér zománcos kereszt, átmérője 44 mm.; a IV. osztály csiszolt szélű, halvány bronzkereszt, átmérője 44 mm.

— **Házasság.** Csikmadéfalvi Ferenczy Etelkát, csikmadéfalvi Ferenczy Lajos kolozamegyei nagybirtokos és neje nagyberivói Boér Antónia leányát eljegyezte görgői és toporci Görgey Viktor honvédsalógezdrebbi tábornagy.

— **A negyedik hadikölcsön.** Budapest-ről jelentik: Ausztriában már meglehetősen szépen folyik a negyedik hadikölcsönre való előjegyzés, anélkül, hogy az új emisszió feltételei ismereteseek volnának. Értesülésünk szerint most már az aláírási felhívás kibocsátásától aránylag kevés idő választ el és minden valószínűség szerint április első felében meg is kezdődik az osztrák hadikölcsön hivatalos jegyzése. A magyar hadikölcsön prospektusának megjelenése mind-n valószínűség szerint hat-nyolc napon belül követi az osztrák kölcsönét. Itt említjük meg, hogy a monarchia háborus adóssága körülbelül husz milliárd koronát tesz ki, amihez csatlakoznak az Osztrák-Magyar Banktól három ízben felvett előlegek is.

— **Egy millió ember Szerbia vesztése.** Londonból jelentik: Sándor szorb trónörökös az „United Press” tudósítójának azt mondotta, hogy Szerbia a háboruban lakosságának egyötödét elveszítette. Az embervesztés meghaladja az egy milliót. Tifiszban százezrek pusztultak el. A monarchia második offenzívája is rengeteg áldozatot követelt.

— **Halálozás.** Sulyos családi gyász érte dr. Molnár Dénest: felesége, született Herodek Róza hosszú, sulyos szenvedés után Kézdivásárhelyen elhunyt. A boldogult temetése vasárnap ment végbe rendkívül nagy részvét mellett.

— **Adomány a vak katonáknak.** Gergely Anna gyimesbüki lakos a vak katonák javára 28 koronát küldött szerkesztőségünknek. Az összeget köszönettel nyugtázzuk. Bekül döntük az Országos Hadszegély Bizottságnak.

— **Meleg kádfürdő.** Zsögödfürdőn folyó évi április hó 5-ikétől kezdve mindennap meleg kádfürdő kapható, reggel 6-tól este 6 óráig.

— **Özvegyek és árva háborus segélye.** A pénzügyminiszter a háboru által előidézett rendkívül viszonyokra való tekintettel elhatározta, hogy az állami és vármegyei alkalmazzanak olyan özvegyei és szülőtlén árva, a kik a háboru folytán különösen nehéz helyzetbe jutottak, a vagyontalan állami tisztviselők és árva felsegítésére szánt alaphól egyszeri és egyszer és mindenkorra szóló segélyben részesüljenek.

A segélyezés feltételei és módzatai a következők: Segélyt ez alkalommal magyar állami hatóságoknál, hivataloknál, intézeteknél és vállalatoknál, továbbá a vármegyéknél bármely javadalmazás mellett alkalmazva volt tisztviselők, tanárok, tanítók, dijnokok, altisztek vagy szolgálóknak állandóan az ország határain belül tartózkodó özvegyei és árva kaphatnak, még pedig tekintet nélkül arra, hogy élveznek-e ez idő szerint valamely állami, illetőleg vármegyei ellátást, özvegy nyugdíjat, kegybért, kegydíjat, nevelési járulékot, életjáradékot, vagy sem, továbbá tekintet nélkül arra, hogy az özvegy, vagy szülőtlén árva által élvezett állami, illetve vármegyei ellátás- valamely költségvetési cím, vagy valamely alap terhére fizetik-e ki.

A segélyt csak olyan vagyontalan özvegy vagy bármely koru vagyontalan szülőtlén árva kapja meg, a ki az 1915. vagy 1916. évben költséges gyógykezelést igénylő betegségben szenvedett és a ki ezt hiteles orvosi vagy gyógyszerári számlakkal igazolja, vagy a ki a háboru vagy más elemi csapás folytán ingóságában érzékeny károsodást szenvedett és a ki ezt hatóságai bizonyítvánnyal igazolja, vagy a ki saját magán felül legalább még két keresetkeptelen, vagy önnálló kereset, vagy jövedelemmel nem rendelkező családtagot tart el és a ki ezt hatóságai bizonyítvánnyal igazolja.

A vagyontalanságot is minden esetben külön hatóságai bizonyítvánnyal kell igazolni. A segély iránti kérvényeket a magyar királyi pénzügyminiszteriumhoz címezve közvetlenül az Állami Tisztviselők Országos Egyesületéhez (Budapest, II., Főherceg Albrecht-ut 11.) legkésőbb 1916. május végéig kell elküldeni. A kérvényben a segélyt a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árva felsegítésére szánt alaphól kell kérni és csatolni kell hozzá az összes okmányokat. A kérvény és a mellékletek bélyegmentesek.

— **A 43—50 éves népfelkelők rendfokozata.** Megirtuk már annak idején, a nép-

felkelés második osztályának (43—50 évesek) bevonulásakor, hogy a rendfokozatot viselt népfelkelőknek régi rendfokozatát visszaadják. Azok a népfelkelők, akik szabadságolásuk után becsületbe vágó cselekményért büntítve voltak, régi rendfokozatukat a katonai parancsnokságok (k. u. k. Militárkommandó) döntésével visszanyerhetik. Azok a háboru tartamára önként telezettek, a sorozás napjával visszakapják régi rendfokozatukat. A volt tiszteteket és tisztjelölteket, népfelkelő tiszt vagy tisztjelölti kijelölésükig őrmesterekké léptetik elő.

— **Pályázat a Goldberger-fele segélydíjra.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 14923/VI. C. 1916. szám alatt pályázatot hirdetett a Goldberger Erzsébet-fele alapítvány kamataiból atakitott nyolc, egyenként 300-300 koronás segélydíjra. Ezen segélydíjak a szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt képésítéshez kötött ipart üzött magyar honos iparos mesterek szegény sorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fü esetleg leány) árvaínak fognak odaiéltetni. A kamaránál megszerezhető feltételek szerint szerkesztett és felszerelt, a nevezett miniszter urhoz intézett folyamodványok legkésőbb folyó évi május hó 1.-ig a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be.

— **Tisza Istvánnak nem kell a nota.** Nehány napja Geszten tartózkodik Tisza István gróf miniszterelnök a családjával és huszártiszti fiával. Komor csönd van most a geszti kurián. Egyetlen-e egyszer történt kísérlet arra, hogy megtörjék a nagy csendet, a miniszterelnök azonban ezt is megakadályozta. Apja látogatására ifj. Tisza István gróf Debrecebnél utazott Gesztre. És, hogy üres kézzel ne menjen, eivitte a debreczeni híres Magyar bandát, tizenkét válogatott, jó cigányt. A nagyszalontai állomásról kocsin röpitette a legényeket a kastélyba és a fiatal gróf sietett az apja üdvözlésére. Amikor a kastély parkjában megjelent Tisza István gróf magas, szikár alakja, már sorfalat állott a debreczeni banda és tusra zendített. A banda előtt állott a jövedvű fiatal huszártiszti, aki tisztelt és az apja ölölésére sietett. A miniszterelnök meglepve állott meg, aztán végignézte a cigányokat, de úgy, hogy a fiuk kezében remegett a vonó. És intett a bandának:

— Majd háboru után muzsikálunk!

Azután a cigányok már indultak is haza. A miniszterelnök hazaküldte őket, de persze a fiatal gróf kárpótolta Magyariekat a hiábavaló fáradságért.

— **Montenegró katonai közigazgatása.** A hadsereg főparancsnokság Montenegró területén katonai közigazgatást léptetett életbe, mely Cetinje, Stari Bar, Niksic, Podgorica, Kolasin, Plevlje és Ipek közigazgatási kerületekre terjed ki. Montenegró területén a végrehajtó hatalomnak legfelsőbb szerve, az egész igazságszolgáltatásnak és közigazgatásnak legmagasabb döntő foruma a katonai főkormányzó, aki Cetinjében székel. A kormányzósági csapatok fölött a főkormányzónak minden tekintetben hadtestparancsnoki jogai vannak; egyéb, a főkormányzóság területén lévő tábori alakulásokkal szemben a ca. és kir. katonai parancsnok (Militárkommandant) jogait gyakorolja.

— **Postaforgalom Varsóval.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekeltekkel, hogy a varsói német főkormányzóság területén felállított postahivatalok a magyar szent korona országával való forgalomban ezentul magán postai küldeményeket is közvetítenek. — Az említett viszonylatban egyelőre csak teljesen bérmentesített levelezőlapok, nyitott levelek, nyomtatványok és áruminták mindezek ajánlva is, ugyszintén közönséges (nem távirati) postaküldemények 800 márká 1000 korona összeg erejéig válthatók. A magán levelezéshez csak a német nyelv használható s azokban katonai ügyekre vonatkozó közléseket tenni nem szabad. — Egyéb részletek a kamaránál megtudhatók.

— **Külföldre utazások.** A hazai közigazdaság érdekében történő a Magyar és Osztrák birodalom határainak átlépésével járó utazásoknál csak azok az írásbeli segédeszközök (számlák, prospektusok, ajánlatok, tervek stb.) vihetők az érdekeltek által magukkal, a melyek előzetesen hivatalosan megvizsgáltatnak és lepecsételtetnek. Hogyan s kik által, erre nézve az érdekelteknek tájékoztatást nyújt a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara,

— „Lyon Lea” a moziban. Különös művészi élvezetben lesz része a mozi kedvelő közönségnek vasárnap az Edison mozgószínházban. Közönségre szinre kerül ugyanis Bródy Sándor „Lyon Lea” című 4 felvonásos páratlan sikerű regényes színműve, melyet filmre alkalmaztak és rendeztek Pásztor M. Miklós és Karda Sándor. A Lyon Lea film irodalmi gazdagsága, mélysége és a szívekre való hatása rendkívüli. Az utolsó galicziai zsidófalu, hol a csodarabi szépséges leányának hatalmas drámája lejtárszódik, egyike a legpazarabb, legmegkapóbb színtereknek, melyet a mozi valaha is elének hozott. A rabbit Fenyvessy Emil, az orosz nagyherceget Virányi Sándor, a csodarabi leányát, Lyon Leát Jakó Amália, a pupos szerepét Rátkay Márton játssa kiválóan finom művészi érzéssel. Természetesen, hogy Bródy híres színművét, mint mindenütt, ugyanúgy is, a legkiváncsibb várakozás és érdeklődés előzi meg.

— **Követelések behajtása Orosz-Lengyelországban.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekeltekkel, hogy a német közigazgatás alatt álló orosz-lengyel foglalt területeken való követelések behajtásának módoszataira nézve a kamaránál tájékozódás nyerhető.

— **Összeírják a mérnököket.** A honvédelmi miniszterium rendeletet intézett az ország összes törvényhatóságaihoz, amelyben elrendeli, hogy a területükön tartózkodó összes 18—50 éves mérnököket, építészeket és építőmestereket, akik a sorozásokon alkalmatlanok voltak, haladéktalanul írják össze. Ezenkívül összeírandók azok a mérnökök, építészek és építőmesterek, akik 50 és 60 év között vannak és hajlandók katonai szolgálatba lépni. Ugy a 18—50 évesek, mint az 50—60 évesek társadalmi állásuknak megfelelő tiszti rangot fognak kapni és a katonai parancsnokságok által végzendő építési és műszaki munkálatokon segíthetnek.

LEGUJABB.

Hófer jelentése.

Budapest, április 5.

(Hivatalos.) Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese a főhadiszállásról jelent:

Helyzet változatlan mindenütt.

Erős tűzérési harcok nyugaton.

A márciusi légi harcok eredménye.

Berlin, április 5.

(Hivatalos.) A német nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntéren az Argonneokban és a Maas vidékén a tűzérési harcok lankadatlan hevességgel tovább folynak. Helyzet nem változott. A Maas baloldalán megakadályoztuk franciákat abban, hogy újból megszállják a Sankovtól északra levő malmot. A Doaumont erőd környékén, az erődtől dél-nyugatra eső vonalaink és a Coilletterdő északi részében levő állásaink előtt ellenség ismételt ellentámadásai tegnap is véresen összeomlottak, Lotharingiában és elzászi arcvonalon csapatainknak több járőr vállalkozása sikerrel járt.

A nyugati harotéren márciusban lefolyt légi harcok eredménye a következő: német veszteség légi harcban 7 légi jármű, a földről lelőttek három, eltűnt négy, összes veszteség 14 légi jármű. Francia-angol veszteség légi harcban: elvesztett 38 légijármű, a földről lelőttünk négyet, önkéntelenül leszállt vonalainkon belül kettő, összes veszteség 44 légi jármű, ezek közül birtokunkba jutott 25, a többi 19-nek leszállását pedig kétségtelenül megfigyeltük.

Keleti hadszíntéren különösebb esemény nem történt. Naroc és Wisniawtó közötti arcvonal-szakaszon az oroszok tűzérési tevékenysége fokozódott.

Balkán hadszíntéren semmi újság.

Szerkesztői üzenetek.

X. E. Névtelenül beküldött közleményeknek lapunkban helyet nem adunk. Egyébként sem ütjük meg a mértéket.

340—1916. szám.

mj.

Faeladási hirdetés.

A csikvármegyei magánjavak igazgatósága eladja Csikszeredában az igazgatóság hivatalos helyiségében (vármegyházánál) 1916. évi május hó 4-én d. e. 10 órakor kezdődő árverésen a Csikvármegye Gyergyótölgyes községe határában levő Deákpatak és Szilvápatak nevű erdejének mintegy 326 kat. hold területen 5 évi kihasználásra engedélyezett fenyő faállományát.

A vágás területe az iparvasutótól és országutótól 0—2 kilométer, a M. á. v. Gyergyóvárhegy állomástól pedig 40 kilométer távolságban van. Tűzajkötő és rakodó 0.5—3.0 kilométer távolságban Gyergyótölgyesen van.

Az eladás tárgyát képező faállomány törzsenkénti bemérés szerint a következő I., Deákpatakban luc- és jegenyefenyő 27028 drb. (87.4^o°, jegenye 12.6^o°), melynek fatömege bruttó 42089 m³, nettó 34063 m³, II., Szilvápatakban luc- és jegenyefenyő 23786 drb. (luc 86.4^o°, jegenye 13.6^o°), melynek fatömege bruttó 28168 m³, nettó 22882 m³. Összesen 50814 drb., melynek fatömege bruttó 70257 m³, nettó 56945 m³.

Kikiáltási ár Deákpatakra 383.000 K., Szilvápatakra 323500 K. Az egészre együtt 607 500 korona, bánatpénz a kikiáltási árnak 10 százaléka. Kihasztnálási időtartama 5 év. Ajánlatok tehetők külön a Deákpataki és külön a Szilvápataki erdőre vagy pedig együtt az egészre.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alólírott képviselőjénél, továbbá a csikszeredei m. kir. állami erdőhivatalnál rendelkezésre állanak. Utóbbinál megtekinthető a részletes becslési munkálat is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vétetnek, utóajánlatok el nem fogadtnak.

Írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be. Ha postán küldetnek: vármegyei magánjavak igazgatóságának Csikszeredea címzandők és „ajánlat az 1916. évi május hó 4-én tartandó faeladáshoz” felirással is ellátandók. A megajánlott összeg számokkal és betűkkel is kiírandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri és magát azoknak aláveti, s hogy az ajánlat a Deákpataki vagy a Szilvápataki faállományra, vagy az eladás tárgyát képező összes faállományra tételik e? Ha az eladás tárgyát képező összes faállományra tételik ajánlat, abban az esetben a Deákpataki és Szilvápataki faállományát megajánlott vételár külön-külön is feltüntetendő.

Csikszeredea, 1916. évi április hó 4-én.

Az igazgatóság.

Szám: 341—1916.

mj.

Bányafa és cellulózfa-eladás.

A csikvármegyei magánjavak igazgatósága eladja Csikszeredában az igazgatóság hivatalos helyiségében (vármegyház) 1916. évi május hó 4-én d. e. 11 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen a Gyergyótölgyes község határában fekvő Balázs patak, Márpatak, Preszekár és Mogyorós patak nevű erdőszelekben szakosított gyéritéssel kitermelhető fenyőfaállomány, melynek tulajdonos részben bányafának cellulózfaának keves része pedig szőlőkarónak, komlókarónak és erdei lécnak alkalmas.

A gyéritési területek az országutótól és putnai iparvasutótól 0—4 klm. távolságban vannak; a kitermelhető famennyiség megközelítő szembecslés szerint mintegy 15—20,000 köbméter. A termelt anyag kitermeléskor a rakodókon méretik be.

Kikiáltási ár átlag köbméterenként 8 korona 50 fillér.

Bánatpénz 15000 korona. Kihasztnálási időtartama 3 év.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alólírott képviselőjénél és a csikszeredei m. kir. állami erdőhivatalnál rendelkezésre állanak.

Csikvármegye magánjavainak igazgatósága.

Csikszeredea, 1916. évi április hó 4-én.

Az igazgatóság.

Szám 229—1916.

Faeladási hirdetés.

A csikszentimrei közbirtokosság eladja Csikszentimre község házábanál 1916. évi április hó 27-én délelőtt fél 10 órakor kezdődő zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli ajánlati versenytárgyaláson Csikszentimre község határában fekvő

A) Vermetfeje nevű erdejének 70.3 k. hold vágásterületén becsült, mintegy 8658 m³ nettó lucfenyő kereskedelmi fa és 877 m³ kérget tartalmazó erdejét 71.400 korona kikiáltási ár alapul vétele mellett.

B) Muhosbércz nevű területén 1915. év novemberében hóvihár által kidöntött vevő által kitermelve, helyszíni beméréssel megállapítandó körülbelül 1200 m³ lucfenyő faanyagát 7 kor. m³-kinti tőár, mint kikiáltási ár alapul vétele mellett.

Az erdő a legközelebbi M. A. V. állomástól 12 kilométerre fekszik. Kihasztnálási idő 3, illetve 1 év. Bánatpénz A) alatti erdőre 7140- B) alattira 840 kor.

Az árverési és szerződési feltételek a közbirt. elnökénél Csikszentimrén, a Csikszentmártoni m. kir. jár. Erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Az ár. és szerződési feltételektől eltérő kikötést tartalmazó, vagy bánatpénzzel el nem látott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kikiáltási áron alul eladás nem történik.

Kelt Csikszentimrén, 1916. évi április hó 5-én.

ifj. Gergely Antal,
közb. elnök.

FOGAK!

brassói Greising Albert
önálló fogászatra jogosított

**Közóhajra Csikszere-
redába költözött ::**

Elvégez minden fogorvosi műtéteket, u. m.: foghuzást helyi érzéstelenítéssel, arany és más töméseket; készít műfogakat és teljes fogsorokat szájpadlás nélküli, korona és hidmunkálatokat.

10 évi garancia!

FOGAD:

**Délelőtt
8—12 óráig**

**Délután
2—5 óráig**

Vasár- és ünnepnapok kivételével.

45—

**Lakása: Kossuth Lajos-utca 8. sz.
Dr. Zakariás Manó ügyvéd házában.**

Sz. 316—1916.

mj.

Hirdetmény.

Csikvármegye magánulajdonát képező, Csikszentmárton II határeszben fekvő

A) Uzvölgyi erdőbirtok „Baska“ havas nevű 808 k. holdas kaszálásra is alkalmas legelő és 1926 2 k. hold mérsékelttel legeltethető erdőterülete, valamint

B) A Csobányos-völgyi erdőbirtok Nyikuláj sarok, Anyató, Alsó-füresztelep, Keresztes és Solyomtár nevű részben kaszálásra is alkalmas 410 k. hold legelő területe és a Csobányos és Suiczapatakra hajló juhval és szarvasmarhával is legeltethető 3367-1 k. hold erdőterületének legeltetési joga 1916. évi **április hó 13-án** délután 2 órakor Csiksekefalva községében zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli ajánlati versenytárgyaláson 1916. évre bérbeadatik.

Kikiáltási ár az A) részre 600 korona, a B) részre 2000 korona. Bauatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka.

Abban az esetben, ha a B) alatti Csobányos-völgyi rész egy darabban való bérbeadása nem sikerül, megkísérleltik az egész területnek 4 részben, nevezetesen: 1. Nyikulájsarok, 2. Bogársarok, 3. Keresztes, 4. Zugó és Solyomtár nevű részekben való bérbeadása 900, 300, 500 és illetve 500 korona kikiáltási ár alapul vétele mellett.

Utóajánlatok, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bővebb felvilágosítás a hivatalos órák alatt a Csikszentmártoni m. kir. járási erdőgondnokságnál szerezhetők.

Csikvármegye magánjavainak igazgatósága.

Csikszeredán, 1916. évi március hó 28-án.

Dr. Csiky József,
igazgató.

NYOMDÁSZTANULÓNAK

felvétetik egy ügyes fiu, ki legalább a középiskola II. vagy III-ik osztályát jó sikerrel végezte

Vákár L. könyvnyomdájában, Csikszereda.

Szám 82—1916. végrh.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közlirre teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1915. évi P. K. 3225. számú végzése következtében dr. Kovács Gyárfas ügyvéd által képviselt Szépvíz és vidéke hitelszövetkezete javára 6 K 80 fillér s járulékai erejéig 1915. évi augusztus hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 720 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Bogos Józsefnél 1 vastengelyű szekér és 4 terü széna, Mihály Domokosnál 2 szekér, 2 terü széna, stb., stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a csikszeredai kir. járásbírósnak 1915. évi P. K. 3225. sz. végzése folytán 6 korona 80 fillér tőkekövetelés, ennek a jegyzőkönyv szerinti 8% kamatai, 1/2% váltódij és eddig összesen 76 korona 40 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig a végrehajtást szenvedők lakásán Csikszépvízen leendő megtartására 1916. évi **április hó 17-ik napjának délutáni 3 óra**ja határidőül kitzüztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszereda, 1916. évi március hó 29-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 80—1916. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közlirre teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1916. évi Pk. 1009. számú végzése következtében dr. Kovács Gyárfas ügyvéd által képviselt Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság javára 17000 korona s jár. erejéig 1916. évi március hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 9778 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 2 ökör, 2 tehén, serju, stb., stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a csikszeredai kir. járásbírósnak 1916. évi Pk. 1009. számú végzése folytán 17000 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi március hó 26-ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódij és eddig összesen 304 K 20 f. -ben bíróilag már megállapított költségek erejéig, a végrehajtást szenvedő lakásán Csikszögödön leendő megtartására 1916. évi **április hó 26-ik napjának délutáni 3 óra**ja határidőül kitzüztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszeredában, 1916. évi március hó 9. napján.

Molnár Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 19—1916.

Hirdetmény.

Csikszentdomokos közbirtokosságának alulírott előljárósága közlirre teszi, hogy a közbirtokosság tulajdonát képező és bérbeadás útján értékesíteni szokott kaszáló és legelő területei Csikszentdomokos községében **1916. évi április hó 15-én** délelőtt 8 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fognak adatni.

Az árverezési és szerződési feltételek a birtokossági előljáróságnál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Csikszentdomokoson, 1916. évi március hó 26-án.

Márton Ágoston,
kb. elnök.

Györfpál Árpád,
jegyző.

Szám 81/1916. végrh.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közlirre teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1915. évi Pk. 3224. számú végzése következtében dr. Kovács Gyárfas ügyvéd által képviselt Csikszépvíz és vidéke hitelszövetkezet javára 11 korona 50 fillér s járulékai erejéig 1915. évi augusztus hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 860 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Ferencz Ignácnál, 1 kocsi, 4 szekér széna, Mihály Domokosnál 2 szekér, 2 terü széna, stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a csikszeredai kir. járásbírósnak 1915. évi Pk. 3224. számú végzése folytán 11 korona 50 fillér tőkekövetelés, ennek jegyzőkönyv szerinti 8% kamatai, 1/2% váltódij és eddig összesen 83 korona 30 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, végrehajtást szenvedők lakásán Szépvízen leendő megtartására 1916. évi **április hó 17-ik napjának d. u. 3 óra**ja határidőül kitzüztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Csikszereda, 1916. évi március hó 29-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

**Állattenyesztőknek is
alkalmas csiktaploczai**

házam kiadó.

Ugyanott elsőrendű

havasi széna eladó.

Búzás János.

3—4

ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Értesítjük Csikszereda város és vidéke közönségét, hogy Csikszeredában a Kossuth Lajos-utcában (Lázár Domokos-féle ház) már évtizedek óta fenálló

FÉRFI ÉS NŐI FODRÁSZ-ÜZLETEINKET

1914. évi október hó 1-én áthelyeztük az Apaffi Mihály-utcába (Jakab Gyula-féle ház, a Hutter-szállodával szemben). A borbély üzlet mellett külön bejárattal van a női fodrász-tér, kényelmesen berendezve, hol elvállalunk mindennemű női hajmunkát és délutánonként higiénikus fejmosást villanyszáritóval (meleglevegővel). Midőn ezt igen tisztelt vendégeinknek szíves tudomására hozzuk, nem mulaszthatjuk el, hogy köszönetet ne mondjunk eddigi pártfogásukért s egyben kérjük, hogy jövőre is szíveskedjenek támogatni s viszont mi is biztosítjuk vendégeinket a szolid kiszolgálásról. Maradunk kiváló tisztelettel:

Szabó Lajos és neje, férfi és női fodrász.

Raktáron tartunk mindennemű kézzel hajmunkákat és női pipere cikkeket.

79—